

Ключевые слова: В. Романюк, Р. Никифоров, патриотические хоровые камерные кантаты «Сич идет» и «Повстанцы».

CANTATAS «SICH IS COMING» AND «INSURGENTS» OF R. NYKYFORIV ON THE POETRY OF V. ROMANYUK AS A MODEL OF THE MODERN HEROIC DRAMATIC CHOIR MUSIC

Molchko Ulyana – Assistant Professor, Musicology and Piano Department,
Institute of Musical Art, Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko

The article reveals the musical and the aesthetic analysis of choral cantatas of the composer Roman Nykyforiv; specifically, «Sich is coming» and «Insurgents», written on poetry by Victor Romanyuk. The poems of the abovementioned socio-cultural figure are used for the literary basis of an overview of the vocal and choral works of the Ukrainian composers. We followed the forming process of the artistic outlook of the modern national poet Victor Romanyuk, whose social and civic poems led to the creation of patriotic choral cantatas. We highlighted features like Roman Nykyforiv's use of folk sources, romantic stylistics and modern composer language.

Key words: Victor Romanyuk, Roman Nykyforiv, patriotic choir cantatas «Sich is coming» and «Insurgents».

UDC 784:821.161.2'1

CANTATAS «SICH IS COMING» AND «INSURGENTS» OF R. NYKYFORIV ON THE POETRY OF V. ROMANYUK AS A MODEL OF THE MODERN HEROIC DRAMATIC CHOIR MUSIC

Molchko Ulyana – Assistant Professor, Musicology and Piano Department,
Institute of Musical Art, Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko

The aim is to perform the musical and the aesthetic analysis of the choral cantatas «Sich is coming» and «Insurgents» of Roman Nykyforiv which are based on the verses of Victor Romanyuk; whose poems became the literary basis of a large number of musical works; to follow the forming process of the poet's artistic outlook and to highlight features of composer's usage of folk sources, romantic stylistics and contemporary composer language in cantatas.

Research methodology. There are ten sources used in the article. The author of the research relies on scientific works, which highlight the works of R. Nykyforiv and V. Romanyuk, monographic pieces touching on the evolution of the genre of cantata, the musical works of the cantatas «Sich is coming» and «Insurgents» by R. Nykyforiv, as well as the compilations of poems by V. Romanyuk, whose poems are used in musical works.

Novelty. On the basis of musicological analysis, the genre variety of the choral works «Sich is coming» and «Insurgents» as heroic dramatic cantatas, which enriched contemporary Ukrainian music, was determined.

The practical significance. The article will become a good ground for researchers in the cantata genre, which is changing because of the deepening of the visual thematic sphere, the enrichment of artistic forms and means of expression.

Key words: Victor Romanyuk, Roman Nykyforiv, patriotic choir cantatas «Sich is coming» and «Insurgents».

Надійшла до редакції 1.11.2018 р.

УДК 78.022+78.03

**АКОРДЕОННЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ
КОНКУРСНОГО ТА ФЕСТИВАЛЬНОГО РУХУ**

Марченко Валерій Віталійович - кандидат мистецтвознавства,
Українсько-китайський центр розвитку культури і освіти, м. Київ
orcid.org/0000-0002-5922-870X
melodia@ukr.net

Сідлецька Тетяна Іванівна - кандидат мистецтвознавства, доцент,
Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця
sidletska79@gmail.com

Розкрито особливості функціонування та розвитку конкурсного і фестивального руху в акордеонному мистецтві України. Здійснено класифікацію мистецьких форумів акордеонного виконавства, виявлено їхні головні функції і з'ясовано значення цих творчих змагань для розвитку та популяризації акордеонного мистецтва України. Відзначено, що участь і перемоги українських виконавців у міжнародних конкурсах і фестивалях допомагають інтеграції акордеонного мистецтва України до світового культурного простору, доводять конкурентоспроможність вітчизняної акордеонної школи, популяризують українську музичну культуру і сприяють підвищенню авторитету країни.

Ключові слова: акордеонне мистецтво України, акордеон, конкурс, фестиваль, виконавці.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку акордеонного мистецтва України позначений активною інтеграцією цього явища до європейського і світового культурного простору. Цьому сприяють різні чинники і, зокрема, інтенсивний розвиток конкурсного і фестивального руху. Велика кількість мистецьких форумів, які щорічно проводяться в Україні, сприяє розвитку виконавської майстерності, обміну досвідом, демонстрації вагомих здобутків виконавської і композиторської творчості акордеонного мистецтва України. Зважаючи на важливе значення конкурсного і фестивального руху для розвитку акордеонного мистецтва України, важливим завданням є дослідження цього явища.

Огляд останніх публікацій. Конкурсам і фестивалям в акордеонному мистецтві України присвячено низку наукових розвідок українських і зарубіжних учених. Так, у довіднику А. Семешка [8] вміщено перелік міжнародних і всеукраїнських конкурсів, проведених в Україні за доби незалежності та зарубіжних міжнародних конкурсів, учасниками яких були українські виконавці на зламі XX–XXI ст. У довіднику А. Душного і Б. Пица [3] подано інформацію про конкурси Львівщини та їхніх переможців. У низці публікацій та відгуків охарактеризовано виконавську майстерність учасників змагань, композиторську творчість, розкрито сучасні здобутки у сфері акордеонного виконавського мистецтва [1–2, 4, 9–10]. Однак, попри значимість доробку вчених, в українському мистецтвознавстві бракує досліджень, присвячених висвітленню особливостей функціонування конкурсів і фестивалів акордеоністів та баяністів, розкриттю позитивних і негативних характеристик мистецьких форумів.

Мета статті – визначення особливостей функціонування та розвитку конкурсного і фестивального руху в акордеонному мистецтві України, здійснення класифікації мистецьких форумів і виявлення їх головних функцій.

Вклад дослідницького матеріалу. Починаючи з середини 1990-х рр., в Україні набуває інтенсивності розвиток конкурсного і фестивального руху в сфері акордеонного виконавства. Засновниками й арт-директорами мистецьких форумів стали провідні діячі акордеонного мистецтва, виконавці, композитори, діяльність яких спрямована на розвиток та розкриття творчого потенціалу талановитої молоді.

Дослідження особливостей мистецьких форумів акордеоністів потребує визначення самого поняття «музичний конкурс». В енциклопедичному словнику йдеться, що «музичні конкурси – це змагання музикантів, що відбуваються, зазвичай, за попередньо обумовленими умовами» [5; 267]. Участь у конкурсах виконавської майстерності передбачає змагання акордеоністів на здобуття високих відзнак від професійного журі та публічного успіху. Зазвичай конкурси в Україні проводяться на некомерційній основі, передбачають багато номінацій, категорій, вікових груп учасників, демократичні критерії вимог до конкурсних програм, велику кількість призів і дипломів.

Серед чималої кількості різних мистецьких форумів, що проводяться в Україні, розглянемо лише ті творчі змагання, які, на нашу думку, мають важливе значення для розвитку й популяризації акордеонного мистецтва.

Одним із найавторитетніших вважають Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile», що проводиться з 2008 р. у Дрогобичі. Ініціатори і керівники конкурсного проекту – відомі дослідники баянного і акордеонного мистецтва, педагоги А. Душний і Б. Пиц. Учасниками творчого змагання є учні початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів, середніх спеціальних музичних шкіл-інтернатів, студенти музично-педагогічних та спеціалізованих музичних вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації, концертні виконавці. Особливістю цього конкурсу є різноманіття номінацій, зокрема, тут представлено сольне виконавство; однорідні та змішані ансамблі народних інструментів; оркестри народних інструментів; композиторсько-виконавську творчість на акордеоні та баяні. Остання номінація започаткована в рамках мистецького проекту «Молода генерація Львівської баянної школи» (автор А. Душний), метою якого є організація та активізація творчого руху «нової хвилі молодих композиторів», які поєднують виконавство і композиторську творчість. Молоді автори (віком до 35 років) виконують власні композиції і, таким чином, здійснюється введення нових творів для акордеона і баяна в широку музично-виконавську практику. Твори переможців у номінації «композитори-виконавці» публікуються у нотних збірках.

Із акордеоністів у 2012 і 2013 рр. цю номінацію презентував молодий виконавець і композитор Р. Стахнів, який став володарем III премії. Митець представив на конкурсі твори «Smile» для акордеона-соло, «Коло. Мийка» для фортепіано та акордеона й Рондо «Пам-парам» для акордеона, кларнета, ударних, контрабаса. Ці композиції отримали високу оцінку журі, яке очолював В. Зубицький і рекомендації від композитора представляти дану номінацію на міжнародному конкурсі «Citta di Lanciano» в Італії. Отже, конкурс «Perpetuum mobile» сприяє активізації не лише виконавської, а й композиторської творчості.

Даний мистецький форум проводиться у семи категоріях і об'єднує усі ланки музичної освіти, професійних виконавців та мистецькі колективи, що подають повне розмаїття музичної культури. Репертуар конкурсантів відзначається великою кількістю різних жанрів і стилів; до нього входять твори академічної, народної, естрадної, джазової музики, авангард.

У творчому змаганні беруть участь музиканти і мистецькі колективи з України, Росії, Білорусі, Молдови, Словаччини, Латвії, Німеччини, Італії, Китаю. Широка географія конкурсантів і низка схвальних відгуків членів журі із зарубіжжя є свідченням авторитетності і популярності цього форуму не лише в Україні, а й поза її межами.

У рамках цього заходу щорічно проводяться науково-практичні конференції «Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики» і «Творчість для народних інструментів композиторів України та зарубіжжя», де здійснюється осмислення стану та шляхів розвитку сучасної музичної освіти в Україні, окреслюються перспективи сучасного музиканта-педагога, аналізуються здобутки у сфері народно-інструментального мистецтва в Україні та за кордоном. Відбуваються майстер-класи досвідчених викладачів, виступають відомі представники акордеонного і баянного мистецтва та творчі колективи. Отже, конкурсні змагання сприяють обміну досвідом і накресленню подальших шляхів та напрямів розвитку акордеонного мистецтва. Так, ще у середині 1990-х рр. проф. М. Давидов порушував питання про проведення конкурсних змагань акордеоністів окремо від баяністів, з різними програмами, що відображали б специфіку не лише зручності, а й стилю музикування. На думку ученого, диференціація між акордеоном і баяном на конкурсах «сприяє жанрово-естетичній визначеності у кристалізації репертуару з урахуванням аплікатурної, теситурної, тембрової специфіки кожного з різновидів двох споріднених інструментів» [2; 135]. Вперше такий метод втілений на II Міжнародному конкурсі «Кубок Півночі» у 1994 р. у Череповці.

В Україні окрему номінацію «акордеон» вперше запроваджено 2001 р. на Міжнародному конкурсі молодих баяністів та акордеоністів «Донбас – 2001». Серед переможців – І. Жорницький (м. Київ, I премія), Ю. Чубаренко (м. Київ, II премія), О. Микитюк (м. Київ, III премія). Цього ж року на Всеукраїнському фестивалі-конкурсі виконавців на народних інструментах «Провесін», що проводиться з 1996 р. у Кропивницькому, акордеон також представлений в окремій номінації. Цей фестиваль-конкурс спрямований на виявлення і підтримку талановитої молоді. Форум має велику популярність в Україні, його учасниками є студенти музичних училищ, учні середніх спеціальних музичних шкіл-інтернатів та початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів з усіх регіонів країни.

Конкурс проводиться у чотирьох вікових категоріях: I категорія – учні початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (ПСМНЗ) до 12 років включно; II категорія – учні ПСМНЗ від 13 до 15 років включно; перехідна група – учні ПСМНЗ віком 16 років; III категорія – учні 9–12 класів середніх спеціальних музичних шкіл-інтернатів (ССМШ-I) та студенти 1-2 курсів музичних училищ; IV категорія – студенти 3–4 курсів музичних училищ. До репертуару конкурсантів висуваються вимоги відповідних навчальних програм. Учасники I–II категорій виконують два різнохарактерних твори; конкурсанти III–IV категорій – поліфонічний твір; твір бароко; твір за власним вибором. Тут представлено сольне та ансамблеве виконавство.

У фестивальних концертах цього заходу виступають відомі діячі народно-інструментального мистецтва С. Грінченко, В. Засць, В. Зубицький, В. Мурза, І. Серотюк, П. Фенюк, дует баяністів Р. та Б. Пірогів, дует баяністів О. Міщенко та І. Снедкова, дует «Каданс», Квартет баяністів ім. М. Різоля Національної філармонії України, квінтет «3+2». До концепції проекту входить також проведення науково-практичних конференцій, лекцій, майстер-класів за участю досвідчених українських педагогів та учених.

Розвитку і популяризації виконавства на народних інструментах сприяє проведення Всеукраїнського конкурсу виконавців на народних інструментах ім. А. Онуфрієнка з 2007 р. у Дрогобичі. У конкурсі беруть участь учні і вчителі початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів та середніх спеціальних музичних шкіл-інтернатів і студенти та викладачі спеціалізованих музичних вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації. Серед низки різних номінацій тут також представлено номінації «баян-акордеон» та «баянно-акордеонні ансамблі». У рамках конкурсу відбувається низка різноманітних заходів – проводяться науково-практичні конференції, присвячені проблемам народно-інструментального мистецтва; відбуваються презентації низки видань для народних інструментів; виступають відомі українські музиканти і колективи.

Варто відзначити і Всеукраїнський конкурс баяністів та акордеоністів «Зірки баяна на Запоріжжі», що заснований 2002 р. у Запоріжжі, де відбувалися змагання ансамблів малих форм – дуєтів, тріо та квартетів. 2016 р. у концепції конкурсу відбулися зміни – до ансамблевого виконавства додане сольне, що

значно підвищило статус форуму. Учасниками конкурсу є учні початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів, студенти спеціалізованих музичних вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації, концертні виконавці без обмеження віку. На конкурсі звучить музика різних жанрів, стилів і епох. Проведення даного мистецького форуму сприяє розвитку і популяризації баянного і акордеонного мистецтва, підвищенню рівня професійної підготовки творчої молоді, узагальненню методик викладання спеціальних дисциплін, поширенню передового педагогічного досвіду.

Згадані мистецькі форуми органічно «вплелися» у загальнонаціональний процес розвитку конкурсного і фестивального руху. Більшість із них орієнтована на розвиток молодіжної творчості і сприяє пропаганді акордеонного мистецтва в Україні.

Окрему увагу слід звернути на фестивалі акордеонного і баянного мистецтва. Серед них вирізняється Міжнародний фестиваль «Грудневі вечори баянної музики», започаткований 2001 р. в Інституті культури і мистецтв Луганського педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Ініціатором і арт-директором цього форуму є баяніст і композитор А. Сташевський. У межах фестивалю відбувається чимало мистецьких заходів – концертні виступи провідних баяністів, акордеоністів та ансамблів; майстер-класи відомих педагогів; творчі зустрічі з видатними діячами баянного і акордеонного мистецтва; науково-практичні конференції з проблем виконавства та педагогіки. На фестивалі представлена музика різних жанрових напрямів і стилів (українська і світова класика, академічні оригінальні твори, в тому числі й авангардного спрямування, високохудожні зразки обробок фольклору та естрадно-джазової музики). А. Сташевський зазначає, що саме «...збалансована різножанрова спрямованість фестивалю, ...є його головною характеристикою» [9; 11]. Варто також згадати і Всеукраїнський фестиваль молодих баяністів та акордеоністів «АССО-Дебют», що з ініціативи А. Сташевського з 2008 р. проводиться в Луганську. Цей захід спрямований на виявлення і підтримку обдарованої молоді.

Наразі, через військові дії на території Донецької та Луганської областей, конкурси і фестивалі баяністів та акордеоністів припинили своє існування. Проте, ці форуми відіграли важливу роль у розвитку і популяризації акордеонного мистецтва в Україні.

Як бачимо, на сучасному етапі спостерігається активна участь акордеоністів у конкурсних змаганнях. Як зазначав голова і член журі багатьох вітчизняних і зарубіжних конкурсів В. Бесфамільнов: «Акордеоністи в кількісному відношенні (по конкурсах) досягли значно вищих результатів, аніж баяністи. Вважаю, що цьому сприяє популярність інструмента, що зростає, європейський рівень акордеонної педагогічної школи, і нарешті, те, що акордеон не вважається у нас народним інструментом» [1].

Отже, розглянувши провідні мистецькі форуми акордеонного виконавства в Україні, варто здійснити їхню класифікацію і визначити головні функції. Згідно з цією класифікацією виділяємо такі форми організації мистецьких акцій як конкурс, фестиваль-конкурс, фестиваль. За статусом творчі змагання у сфері акордеонного виконавства бувають міжнародні, всеукраїнські та регіональні. Існують вузькопрофільні (баяністів і акордеоністів) та багатопрофільні конкурси (виконавців на народних інструментах, національної музики тощо, до яких входить номінація «акордеон»). Конкурсні змагання, що відрізняються за віковими категоріями учасників (конкурси, що мають шість вікових категорій і охоплюють усі ланки музичної освіти та професійних виконавців; конкурси, які мають чотири вікові категорії, їх учасниками є учні початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів, середніх спеціалізованих музичних шкіл-інтернатів та студенти спеціалізованих музичних вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації). Конкурси, що передбачають обов'язкову програму і мистецькі форуми без репертуарних обмежень.

Головними функціями конкурсів і фестивалів акордеоністів та баяністів є: активна популяризація акордеонного мистецтва; виявлення і підтримка талановитої молоді; презентація нових творів для акордеона; творча комунікація між учасниками форумів.

Варто зауважити, що попри значний розвиток конкурсного й фестивального руху в сфері акордеонного виконавства, сьогодні в Україні існує низка проблем щодо рівня конкурсів та їхнього значення для популяризації акордеонного мистецтва. Передусім, дискусійним питанням залишається участь у конкурсах вихованців членів журі та їхні часті перемоги. Тому організатори авторитетних міжнародних змагань вводять вимоги щодо заборони голосування членів журі за своїх учнів.

Важливою проблемою є чимало конкурсів, частина з яких не відповідають міжнародним вимогам. Через це відбувається нівелювання самого поняття «лауреат міжнародного конкурсу», тому що професійний рівень учасників різних конкурсів, зокрема, й міжнародних, суттєво відрізняється.

Варто згадати також так звану «конкурсоманію», в результаті якої одні й ті ж учасники з однією програмою беруть участь у різних конкурсах багато років поспіль. Відповідно, це шкодить педагогічному процесу, призводить до порушення природності і послідовності у розвитку музикантів.

Існують проблеми підбору репертуару для участі у конкурсах і фестивалях. Відомо, що сучасні конкурсні вимоги передбачають досить обмежений репертуарний список, який повторюється з невеликими змінами на різних конкурсах. Відповідно, це не сприяє удосконаленню виконавської майстерності молодих музикантів. Тому вагомим є оволодіння виконавцем широким за обсягом репертуаром, до якого би входили твори різних стилів, жанрів та епох і, що надзвичайно важливо, – сучасні оригінальні композиції для акордеона. Творчість таких музикантів має викликати велику зацікавленість слухачької аудиторії.

Гостро постає проблема подальшого професійного зростання переможців конкурсних змагань. Тобто, окрім звання лауреата, музиканти мають отримати можливість гастролювати, записувати компакт-диски. Широка слухачька аудиторія має знайомитись із творчими досягненнями молодих виконавців. Вагомим також є одержання грантів на купівлю інструментів, безкоштовного навчання чи стажування за кордоном. Варто зауважити, що саме продюсерська підтримка є сьогодні стимулом для участі молодих музикантів у ряді зарубіжних конкурсів.

Важливим також є максимальне привернення уваги ЗМІ до проведення творчих змагань. Залучення авторитетних музичних критиків, включення до складу журі відомих музикантів інших спеціальностей (передусім, композиторів, диригентів), діячів інших видів мистецтв. Це сприятиме популяризації акордеонного мистецтва і розвитку творчої співпраці з композиторами, які працюють в інших сферах музичного мистецтва.

Висновки. Таким чином, проведення конкурсів стимулює удосконалення професійної майстерності виконавців, сприяє розвитку традицій української акордеонної школи, популяризації творів українських композиторів, обміну науково-педагогічним досвідом, встановленню творчих контактів між вітчизняними і зарубіжними митцями. Участь і перемоги українських виконавців у міжнародних конкурсах і фестивалях переконливо доводять конкурентоспроможність вітчизняної акордеонної школи, популяризують українську музичну культуру і сприяють підвищенню авторитету країни.

Стаття не вичерпує всього кола питань, пов'язаних із даною проблематикою; виявлені в результаті дослідження факти і закономірності можуть стати основою для подальшого всебічного вивчення специфіки мистецьких форумів акордеонного виконавського мистецтва, виявлення протиріч впливу музичних конкурсів на творчий розвиток виконавця.

Список використаної літератури

1. Бесфамильнов В. Удивительное рядом. Международный конкурс юных исполнителей на баяне и аккордеоне им. Н. И. Белобородова. *Народник*: информационный бюллетень. 2000. № 3. С. 1–2.
2. Давыдов Н. В защиту традиционного клавишного аккордеона. *Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні*: зб. ст. Київ : Вид-во ім. О. Теліги, 1998. С. 133–137.
3. Душний А., Пиц Б. Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва: довідник. Дрогобич : Посвіт, 2010. 216 с.
4. Душний А. Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile» як чинник пропаганди народно-інструментального мистецтва України. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. 2013. Вип. 107. С. 71–83.
5. Музыкальный энциклопедический словарь / гл. ред. Г. Келдыш. М. : Сов. энцикл., 1990. 672 с.
6. Марченко В. В. Історико-культурні виміри еволюції акордеонного мистецтва в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.): автореф. дис... канд. мист. (доктора філософії): спец. 26.00.01. Київ, 2017. 18 с.
7. Програма VI Міжнародного конкурсу баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile», VI Всеукраїнської «Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики» та III Міжнародної «Творчість для народних інструментів композиторів України та зарубіжжя» наук.-практ. конф. (ДДПУ ім. І. Франка, 9–13 трав. 2013 р.) / ред-упор. А. Душний, Б. Пиц. Дрогобич : Посвіт, 2013. 80 с.
8. Семешко А. Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ століть: довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 244 с.
9. Сташевский А. По следам фестиваля (О «Декабрьских вечерах баянной музыки») в Луганске. *Народник*: информационный бюллетень. 2003. № 4. С. 10–11.
10. Ястребов Ю. Еще раз о конкурсах: pro&contra. *Народник*: информационный бюллетень. 2012. № 1. С. 25–33.

References

1. Besfamylnov V. Udyvytelnoe riadom. Mezhdunarodnyi konkurs yunykhsy polnyteley na baiane y akkordeone ym. N. Y. Beloborodova. *Narodnyk*: ynformatsyonnyi biulleten. 2000. № 3. S. 1–2 (in Russian).
2. Davidov N. V zashchytyu tradytsyonnoho klavyshnoho akkordeona. Problemy rozvytku akademichnoho narodno-instrumentalnoho mystetstva v Ukraini: zbirnyk statey. Kyiv: Vydavnytstvo imeni Oleny Telihi, 1998. S. 133–137. (in Ukrainian).

3. Dushnyi A., Pyts B. Lvivska shkola baianno-akordeonnoho mystetstva: dovidnyk. Drohobych: Posvit, 2010. 216 s. (in Ukrainian).
4. Dushnyi A. Mizhnarodnyi konkurs baianistiv-akordeonistiv «Perpetuum mobile» yak chynnyk propahandy narodno-instrumentalnoho mystetstva Ukrainy. Naukovyi visnyk NMAU im. P. I. Chaikovskoho. 2013. Vyp. 107. S. 71–83 (in Ukrainian).
5. Muzikalnii entsyklopedycheskyi slovar / hl. red. H. Keldish. Moskva: Sovetskaia entsyklopedyia, 1990. 672 s. (in Russian).
6. Marchenko V. V. Istoryko-kulturni vymiry evoliutsii akordeonnoho mystetstva v Ukraini (druha polovyna XX – pochatok XXI st.): avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. mystetstvoznavstva (doktora filosofii): spets. 26.00.01. Kyiv, 2017. 18 s. (in Ukrainian).
7. Prohrama VI Mizhnarodnoho konkursu baianistiv-akordeonistiv «Perpetuum mobile», VI Vseukrainskoi «Muzychna osvita Ukrainy: problemy teorii, metodyky, praktyky» ta III Mizhnarodnoi «Tvorchist dlia narodnykh instrumentiv kompozytoriv Ukrainy ta zarubizhzhia» naukovo-praktychnykh konferentsii (DDPU im. I. Franka, 9–13 travnia 2013 r.) / red-upor. A. Dushnyi, B. Pyts. Drohobych: Posvit, 2013. 80 s. (in Ukrainian).
8. Semeshko A. Baianno-akordeonne mystetstvo Ukrainy na zlami XX–XXI stolit: dovidnyk. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan, 2009. 244 s. (in Ukrainian).
9. Stashevskiy A. Po sledam festyvalia (O «Dekabrskykh vecherakh baiannoi muzyky») v Luhanske. Narodnyk: ynformatsyonnyi biulleten. 2003. № 4. S. 10–11. (in Russian).
10. Iastrebov Yu. Eshche raz o konkursakh: pro&contra. Narodnyk: ynformatsyonnyi biulleten. 2012. № 1. S. 25–33 (in Russian).

АККОРДЕОННОЕ ИСКУССТВО УКРАИНЫ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ КОНКУРСНОГО И ФЕСТИВАЛЬНОГО ДВИЖЕНИЯ

Марченко Валерий Виталиевич – кандидат искусствоведения,
Украинско-китайский центр развития культуры и образования, г. Киев
Сидлецкая Татьяна Ивановна – кандидат искусствоведения, доцент,
Винницкий национальный технический университет, г. Винница

Раскрыты особенности функционирования и развития конкурсного и фестивального движения в аккордеонном искусстве Украины. Выработана классификация художественных форумов аккордеонного исполнительства, выявлены их главные функции и установлено значение этих творческих состязаний для развития и популяризации аккордеонного искусства Украины. Отмечается, что участие и победы украинских исполнителей в международных конкурсах и фестивалях помогают интеграции аккордеонного искусства Украины в мировое культурное пространство, доказывают конкурентоспособность отечественной аккордеонной школы, популяризуют украинскую музыкальную культуру и способствуют повышению авторитета страны.

Ключевые слова: аккордеонное искусство Украины, аккордеон, конкурс, фестиваль, исполнители.

ACCORDION ART OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF COMPETITION AND FESTIVAL MOVEMENT

Marchenko Valery Vitaliyovich – Ph.D. Art criticism, Ukrainian-Chinese
Centre of Culture and Education, Kyiv
Sidletska Tetyana Ivanivna – Ph.D. Art criticism, associate professor,
Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

The article reveals the peculiarities of the functioning and development of the competition and festival movement in the accordion art of Ukraine. The classification of artistic forums of accordion performance was performed, their main functions were revealed and the significance of these creative competitions for the development and popularization of accordion art of Ukraine was clarified. It is noted that the participation and victories of Ukrainian performers in international contests and festivals help to integrate the accordion art of Ukraine into the world cultural space, prove the competitiveness of the national accordion school, popularize the Ukrainian musical culture and contribute to the increase of the authority of the country.

Key words: accordion art of Ukraine, accordion, competition, festival, performers.

UDC 78.022+78.03

ACCORDION ART OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF COMPETITION AND FESTIVAL MOVEMENT

Marchenko Valery Vitaliyovich – Ph.D. Art criticism, Ukrainian-Chinese
Centre of Culture and Education, Kyiv
Sidletska Tetyana Ivanivna – Ph.D. Art criticism, associate professor,
Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

The aim of this paper - definition of the features of the functioning and development of the competition and festival movement in the accordion art of Ukraine, the classification of artistic forums and the identification of their main functions.

Research methodology research is to apply methods of analysis, synthesis, comparison, generalization, as well as the use of structural-functional approach. This made it possible to analyze the activity of authoritative artistic forums, to create their classification, to reveal the main functions and to find out the significance of these creative competitions for the development and promotion of accordion art in Ukraine.

Results. Since the mid-1990s, the development of the competition and festival movement in the field of accordion performance has become intensive in Ukraine. The founders and art directors of artistic forums have become leading figures of accordion art, performers, composers whose activities are aimed at developing and disclosing the creative potential of talented young people. The main purpose of creative competitions is the active promotion of accordion and artistic art. Their conduct helps to improve the professional skills of the performers, to develop teaching methods, to popularize the works of Ukrainian composers, to exchange experiences, to establish creative contacts between domestic and foreign artists. At the same time, despite the significant development of the competition and festival movement in the field of accordion performance, there are still a number of problems in Ukraine today, in particular, many competitions do not meet international requirements; there is a so-called «competition mania» that damages the process of educating a young musician; rather limited repertoire list, which does not contribute to the perfection of performing skills; there is no producer support for winners of competitions; insufficient media attention to conducting such competitions.

Novelty of the article is to deepen the study of the theoretical and practical achievements of the accordion art of Ukraine, the study of the role of the competition and festival movement in popularizing and developing this phenomenon of musical culture.

The practical significance. The main provisions and conclusions of the article can be used to further study the trends and trends of the accordion art in Ukraine, as well as the methodological material for studying the history of Ukrainian music, theory and history of folk instrumental art.

Key words: accordion art of Ukraine, accordion, competition, festival, performers.

Надійшла до редакції 15.11.2018 р.

УДК 78.087.68(477.83)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАВСЬКОЇ МАНЕРИ МУНІЦИПАЛЬНОГО КАМЕРНОГО ХОРУ «ГАЛИЦЬКІ ПЕРЕДЗВОНИ» (м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК)

Манелюк Оксана Іванівна – аспірантка, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка, м. Івано-Франківськ
orcid.org/0000-0001-7446-1844
Oksana Maneliuk@i.ua

Розкривається художньо-виконавська манера муніципального камерного хору «Галицькі передзвони» в контексті формування репертуарної політики та деяких особливостей роботи диригента над хоровим матеріалом. Аналізується специфіка творчо-естетичних принципів діяльності колективу, його концертна практика та формування відповідного виконавського стилю.

Ключові слова: «Галицькі передзвони», Ігор Дем'янець, камерний хор, репертуар, виконавська манера, хорове мистецтво.

Постановка проблеми. ХХІ ст. вирізняється значним поступом у всіх сферах людської діяльності, зокрема й у музично-виконавській, серед яких найбільш значущою в українському культурному просторі є хорова. Втім, хорове мистецтво периферійних міст і сьогодні залишається на маргінесі, хоча саме ці невеликі центри сприяли піднесенню української культури, створюючи її цілісний «організм». Саме в період незалежності виникає велика кількість хорових колективів у різних містах України, які долучаються до поживлення культурного життя, репрезентації широкого репертуару різних стилів і жанрів, епох. Серед таких регіональних колективів – муніципальний камерний хор «Галицькі передзвони» (м. Івано-Франківськ), творча діяльність якого почасти висвітлювалася в періодиці і ще не була предметом окремої уваги науковців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Певну інформацію про колектив можна віднайти в таких джерелах: «Мистецька палітра Івано-Франківська [5; 47-48], «Українські хори та диригенти» (М. Бурбан) [1; 139-140], статті Т. Кметюка «Муніципальні мистецькі колективи Івано-Франківська в системі розвитку музичної культури Прикарпаття» [3; 291-296].

Джерельну базу доповнюють відгуки та рецензії в українській і закордонній періодиці: «Галицькі передзвони» прославляли Україну у Вірменії» (Прес-служба Голови ОДА («Рідна земля» від 6 квітня 2012 р. №15), «Перший Міжнародний: здобутки реальні і вдавані» (Н. Костюк («Галичина» від 11 березня 2000 р.), «Другий міжнародний конкурс ім. П. Муравського»